

1. <https://znaj.ua/popcorn/chornobylska-avariya-zhahlyvi-fakty-pro-yaki-vy-ne-znaly>.
2. <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/m/tm.pl?Month=04&Day=26>.
3. Михайлюк О.Л. Енергетична безпека України в Чорноморському регіоні: аналіт. доп. / О.Л. Михайлюк, О.Є. Калашнікова; за ред. О.О. Воловича; Нац. ін-т стратег. дослідж., Регіон. філ. у м. Одесі. О.: Фенікс, 2011. 72 с.
4. Мхитарян Н.М. Энергетика и комфорт: монография / Н.М. Мхитарян; Нац. акад. наук Украины, Ин-т возобновляемой энергетики. Киев: Наукова думка, 2011. 438 с.

Малихіна В.В.
аспірант ДДУВС

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ

Незавершеність адміністративної реформи в Україні спричинила розрив теоретико-методологічних взаємозв'язків між нормами адміністративного права, що регулюють сферу державного управління, державної служби, здійснення органами виконавчої влади владно-розпорядчих функцій, та адміністративним судочинством, його предметом і завданнями. Це зумовило розбудову адміністративної юстиції в Україні за тими організаційно-правовими та процесуальними напрямками, що були визначені Конституцією України, Законом України «Про судоустрій України», Кодексом адміністративного судочинства України, Концепцією вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів тощо.

Практичний досвід функціонування адміністративних судів в Україні виявив цілу низку проблем, пов'язаних з ефективністю забезпечення цими органами судової влади законності в сфері виконавчої влади, які передбачають удосконалення як адміністративно-процесуального права, так і цілого ряду факторів, що впливають на діяльність адміністративних судів. Мається на увазі їх матеріально-фінансове й кадрове забезпечення. Адже, як цілком справедливо вказує Н. Плахотнюк, функціонування системи адміністративних судів потребує значних ресурсів [5, с. 13]. Також слід згадати проблему усунення механізмів не правового впливу на дії та рішення адміністративних судів. З огляду на це слід вказати, що останнім часом факти тиску на суддів і втручання в діяльність судів набули системного та відвертого характеру, зокрема, при розгляді судами справ, формуванні суддівського корпусу, призначенні суддів на адміністративні посади, вирішенні питань про відповідальність суддів. Грубо порушується визначений законом порядок притягнення суддів до відповідальності в частині встановлення її підстав, строків притягнення до неї, забезпечення суддям, стосовно яких вирішується питання про відповідальність, можливості вжити передбачених законом заходів щодо сво-

го захисту. В діяльності суб'єктів, до компетенції яких належить вирішення питань про відповідальність суддів, у деяких випадках вбачається упереджений підхід та намагання вчинити розправу над суддями за їхню професійну діяльність.

Річ у тому, що, кажучи про законність в адміністративному судочинстві, мають на увазі, як мінімум, два аспекти:

а) вимога до суду здійснювати всі процесуальні дії, а також ухвалювати рішення у справах відповідно до закону;

б) критерій перевірки рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень. При цьому щодо останнього із вказаних положень, то слід пам'ятати, що, не маючи «адміністративно-дискреційних повноважень» [2, с. 51], адміністративні суди не повинні перевіряти дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень на предмет доцільності. Інакше кажучи, як доводить В. Шишкін, перевірка доцільності адміністративних рішень пересуває компетенцію адміністративного суду і не входить до змісту принципу законності [5, с. 12]. Але зараз слід наголосити на іншому моменті.

Визнання адміністративних судів незалежними органами державної влади, які повноважні виносити офіційні рішення щодо діяльності чи бездіяльності органів державної влади, може призвести до того, що вони характеризуватимуться як специфічні контрольні органи в системі державного управління, що стоять, так би мовити, «над» іншими органами державної влади й здійснюють повноваження щодо забезпечення законності.

Про небезпеку такого розуміння судового адміністративного контролю попереджали Ю. Козлов та Л. Попов [1, с. 443]. Тому вважаємо за необхідне максимально чітко вказати на подвійний зміст принципу законності для діяльності адміністративних судів. Зазначена подвійність не дозволяє їм вийти за межі режиму законності й перетворитись на своєрідний «над законний» орган судової влади, який, забезпечуючи законність, сам знаходиться поза її межами.

Отже, аналіз сучасного стану розбудови адміністративних судів в Україні свідчить про наявність низки проблем у цій сфері, що у свою чергу вимагає вироблення теоретичних основ для формування якісного та демократичного механізму розв'язання публічно-правових спорів між фізичними і юридичними особами та суб'єктами владних повноважень у сфері державного управління. Вирішення поставлених завдань відкриє фізичним та юридичним особам шлях до справедливого й незалежного адміністративного судочинства в Україні.

Практичні ж проблеми сучасної адміністративної юстиції пов'язані з дійсною реалізацією права кожного оскаржувати в суді рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб як важливої гарантії реалізації конституційного принципу відповідальності держави за її діяльність перед людиною. Зміщення пріоритетів у співвідношенні держави та особистості на користь останньої

потребують запровадження адекватних новим потребам суспільства державно-правових механізмів у діяльності із захисту прав і свобод громадян, а найбільш ефективною формою такого захисту виступає судова процесуальна форма, впровадження якої є важливою їх гарантією, одним із етапів входження України до спільноти демократичних, правових, соціальних держав [3, с. 7-8].

Отже виходячи з пріоритетного завдання судової гілки влади щодо надійнішого захисту конституційних прав і свобод громадянина, а також законності та правопорядку у державі, актуальними напрямками подальшої розбудови адміністративного судочинства були і залишаються:

- забезпечення єдності судової практики;
- розгляд адміністративних справ у визначені законом строки;
- підвищення ефективності судочинства.

Административное право: учебник / под ред. Л.Л. Попова. М.: Юрист, 2002. 697 с.

Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України / автори-упорядники І.Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда. К.: Факт, 2003. 536 с.

Георгієвський Ю.В. Адміністративна юстиція: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Х., 2004. 19 с.

Стеценко С.Г. Сутність адміністративного процесу: теоретичний погляд // Право України. 2011. № 4. С. 39–46.

Шишкін В. Завдання адміністративного судочинства. Право України. 2005. № 11. С. 11-14.

Манжула А.А.

д.ю.н., доцент, професор кафедри
галузевого права та правоохоронної
діяльності Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
ім. В. Винниченка

ВПЛИВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

У процесі реформування українського суспільства в умовах незалежності держави важливе місце посідає адміністративно-правова реформа, проведення якої є життєво необхідним внаслідок змін в економічному, соціальному та політичному житті країни. Особливої актуальності набуває вирішення проблеми щодо охорони громадського порядку правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування.

Говорячи про місцеве самоврядування, варто завжди мати на увазі імпе-